

aangedrongen. De Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten heeft het vorige jaar bij het Ministerie een Memorie ingediend met deze strekking en Minister De Geer heeft bij de behandeling van het belastingwetje, dat zich tooit met den naam van natuurschoon, de verzekering gegeven, dat er aan een echte Natuurbeschermingswet wordt gewerkt.

In afwachting van die honderdduizend leden en die wet mogen nu de wakkere natuurvrienden zich weren voor het behoud van de Vechtplassen. Dat ieder helpe, die kan.

JAC. P. THIJSSSE.

DE GRAAFWESPEN VAN NEDERLAND.

(Vervolg van blz. 116).

Teekeningen van Dr. JAC. P. THIJSSSE en M. A. LIEFTINCK.

11. CERCERIS.

♂ Aan weerszijden van den mondrand een plat schuiertje van stijve dichte haren. Voorpooten zonder tarsenkam.

♀ Mondrand zonder haarschuijer. Voorpooten met tarsenkam.

Hoofdwerk: A. SCHLETTERER. — Die Hymenopterengattung *Cerceris* Latr. (Zool. Jahrb. 1887; 1889).

♂

De ♂♂ zijn lastig te onderscheiden, daar de gele teekening zeer veranderlijk is en vormkenmerken schaarsch zijn. Ik meen enkele bruikbare kenmerken gevonden te hebben in de verschillende beharing aan de binnenzijde van het laatste sprietlid. Deze beharingsverschillen zijn aan ongeschonden, niet-beschimmelde exemplaren bij 15 × vergrooting gemakkelijk te zien, het best tegen een zwarten achtergrond, als men b.v. het etiket tijdelijk vervangt door een stukje zwart papier. Bij vele soorten van het geslacht *Crabro*, bij *Bembex*, *Alyson*, *Nysson*, *Dahlbomia* en andere zijn eveneens de sprieten der ♂♂ anders gevormd en anders behaard dan bij de ♀♀ en leveren uitstekende hulpmiddelen bij de determinatie. In mijn literatuur wordt van de beharingsverschillen bij *Cerceris* nergens melding gemaakt, maar ik vermoed op grond van het voorgaande, dat ze ook hier wel specifiek constant zullen blijken te zijn, en dat ze, overal, waar ze voorkomen, de een of andere functie bij de copulatie vervullen. De wijze, waarop de paring bij onze *Sphegiden* plaats vindt, en de rol, die de sprieten daarbij spelen, is nog niet in bijzonderheden bestudeerd. Dit kan verklaard worden, zoowel door de zeldzaamheid van dergelijke waarnemingen in de vrije natuur, als door de snelheid, waarmee de copulatie zich gewoonlijk bij de *Hymenoptera* afspeelt. Ik nam een paar maal de paring bij *Bembex rostrata* L. waar, en werd getroffen door de merkwaardige wijze, waarop het ♂ en het ♀ hun sprieten over hun geheele lengte om elkaar heenstrengelden, zoodat ze eruitzagen als een twee-draads koordje, waarvan de beide draden (de sprieten) rhythmisch om en langs elkaar gleden.

Met deze enkele woorden vestig ik de aandacht onzer entomo-anatomen op een verdienstelijk werk, dat ze zouden kunnen verrichten door den fijneren inwendigen bouw van de ♂ en ♀ sprieten bij de *Sphegiden* aan een *vergelijkend* onderzoek te onderwerpen. Vgl. CHR. SCHRÖDER. — Handbuch der Entomologie, I, pag. 154—158.

1a. Basis van het tweede segment aan de buikzijde met een halfcirkelvormige verhevenheid (zie fig. 97) 2

b. Tweede segment aan de buikzijde zonder halfcirkelvormige verhevenheid 3

2a. Segment 4 zwart; segment 3 boven bijna geheel geel, of met breeden gelen band, die in het midden is uitgerand. Buikzijde zwart, bij mijn ex. hoogstens kleine zijvlekken op sterniet 3. Laatste sprietlid niet als een horentje gebogen. Middenveld van het midden-segment alleen aan de zijden iets gerimpeld, in 't midden effen. Gewoon. 8—11 mM.

8. *C. rybyensis* L.

b. Segment 4 boven met breeden gelen band, die bijna het geheele segment beslaat en in 't midden meestal iets uitgerand is. Ook de volgende segmenten met breede gele banden. Bij mijn eenig ex. is het middenveld van het middensegment aan de basis fijn gerimpeld. Zeldzaam. 7—10 mM.

2. *C. emarginata* PANZ.

3a. Segment 1—6 met *ivoorwitte* banden, die in 't midden afgebroken zijn. Eindrand van den clypeus drietandig. Laatste vlaglid als een hoorntje gebogen en aan de binnenzijde behaard als bij *C. labiata* (zie fig. 92). Zeldzaam. 7—10 mM.

3. *C. interrupta* PANZ.

b. Segment 2—5 of 2—6 met *gele* doorlopende banden, die in 't midden versmald kunnen zijn. Zeer zelden zijn ze alle in 't midden afgebroken 4

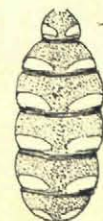

Fig. 90.

Abdomen van
C. interrupta ♂.

4a. Voorlaatste buiksegment aan weerszijden met een bosje goudbruine haren, die er als een plat kwastje uitzien 5

b. Voorlaatste buiksegment aan weerszijden zonder haarkwastje, wel soms met haren over de geheele breedte, die over de basis van het laatste segment reiken 6

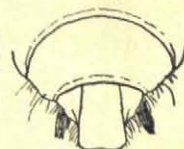

Fig. 91.

Eindsegmenten van
C. labiata ♂.

Teekening
M. A. LIEFTINCK.

5a. De haren van de haarkwastjes staan zoo dicht, dat men er met de loupe (10 ×) niet doorheen kan zien: ze lijken wel aaneengeplakt. Eindrand van het kopschild zwak drietandig. Alle vlagleden aan de onderzijde bruingeel. Laatste vlaglid als een horentje gebogen ¹⁾; aan de binnenzijde ziet men 15 × verg. een doorlopende rij fijne haartjes (meer dan 8), deze rij zet zich voort op het vóór-laatste lid. Pygidiaalveld trapeziumvormig (aan de basis smaller dan aan 't eind). 8—9 mM.

Fig. 92.
Sprieteinde van *C. labiata* ♂.
Teekening M. A. LIEFTINCK.

b. De haarkwastjes zijn niet zoo dicht; men kan er doorheen zien. Lange haren langs den geheelen achterrand van het voorlaatste buiksegment, ook de andere lang behaard. Eindrand van het kopschild ongetand. Segment 1 meestal niet geel geteekend. Alle vlagleden aan de onderzijde duidelijk bruingeel; laatste lid als een horentje gebogen en bij 15 × vergr. aan de binnenzijde met een rij van 4 à 6 haartjes, die meer dan half zoo lang zijn als de dikte van het lid. Pygidiaalveld niet trapeziumvormig (zijanten vrij wel evenwijdig).

7. *C. quinquefasciata* Rossi.

6a. Gele band op segment 2 breder dan de andere en niet of nauwelijks uitgerand. Segment 6 geel. Buiksegmenten meestal geel geteekend en lang behaard; voorlaatste buiksegment met dichten haarzoom, die de basis van 't laatste segment bedekt. Clypeus aan 't eind 3-tandig. Dijen zwart, achterdijen aan de basis geel, achterschenen met zwarten ring aan 't eind. 7—9 mM.

5. *C. quadricincta* PANZ.

b. Gele band op segment 2 niet breder dan de volgende, of indien iets breder, dan in 't midden uitgerand. 7

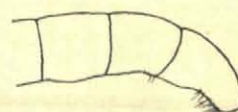

Fig. 93.

Sprieteinde van *C. quinquefasciata* ♂.

Teekening M. A. LIEFTINCK.

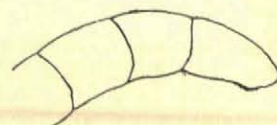

Fig. 94.

Sprieteinde van *quadricincta* ♂.
Teekening M. A. LIEFTINCK.

¹⁾ De Heer M. A. LIEFTINCK was zoo vriendelijk, van deze en volgende soorten detailteekeningen te maken. Wij betuigen hem daarvoor ook hier onzen hartelijken dank.

7a. Laatste sprietlid niet of nauwelijks als een horentje gebogen, zonder duidelijke rij haartjes aan de binnenzijde ($15\times$). Alle vlagleden aan de

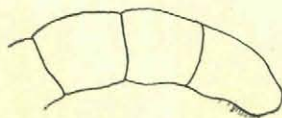

Fig. 95.
Sprieteinde van *C. quadrifasciata* ♂.
Teekening M. A. LIEFTINCK.

onderzijde roestbruin. Dijen bijna geheel zwart, (hoogstens de basale helft der achterdijen geel), ook de eindhelft der achterschenen zwart. Achterlijf met 4 ongeveer even smalle banden. Segment 6 zwart, buik zonder geel. Thorax meestal geheel zwart. Bij mijn ex. vertoont het middenveld van het middensegment achteraan een begin van dwarsrimpeling. 8—10 mM.

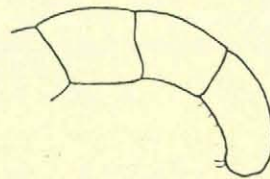

Fig. 96.
Sprieteinde van *C. arenaria* ♂.
Teekening M. A. LIEFTINCK.

6. *C. quadrifasciata* PANZ.

b. Laatste sprietlid als een horentje gebogen, aan de binnenzijde met 2 à 4 korte haartjes, vlaglid 2—5 (of 6) aan de onderzijde geelbruin (*Vgl. quinquefasciata!*) Dijen gedeeltelijk geel, achterschenen aan de binnenzijde met zwarte veeg. Achterschildje bijna steeds geel. 10—14 mM.

1. *C. arenaria* L.

- ♀
- 1a. Tweede buiksegment aan de basis met een halfcirkelvormige verhevenheid. 2
b. Tweede buiksegment aan de basis zonder verhevenheid 3

2a. Segment 4 meestal geheel zwart, hoogstens met kleine zijvlekjes, nooit met doorlopenden band. Dijen grootendeels zwart. Mondrand aan weerszijden van het kopschild dicht zilverachtig behaard. Middenveld van het middensegment alleen langs de randen fijn gestreept, middenin vrijwel effen ($10\times$), bij $30\times$ blijkt dit effen gedeelte uiterst fijn gestreept en bovendien verspreid fijn gestippeld. 10—14 mM.

8. *C. rybyensis* L.

b. Ook segment 4 met breeden gelen band. Middenveld van 't middensegment in de lengte en schuin gerimpeld. Pooten geel, heupen en dijringen zwart. Vlagleden aan de onderzijde geelbruin. De band op segment 3 loopt vaak aan de buikzijde door. 10—11 mM.

2. *C. emarginata* PANZ.

- 3a. Clypeus¹⁾ alleen aan de basis bevestigd, minstens $\frac{2}{3}$ deel steekt vrij vooruit (van terzijde beschouwen), of achterlijf met witte tekening 4
b. Clypeus ook langs de randen bevestigd, hoogstens $\frac{1}{3}$ steekt vrij vooruit; achterlijf geel geteekend. 5

4a. Het vrije deel van den clypeus heeft ongeveer evenwijdige zijkanen, het is geel geteekend met zwarten rand. Segment 1—5 met smalle gele banden; de eerste 3 meestal naar 't midden versmald of afgebroken. Heupen, dijring en basis der vóór- en middendijen zwart. Middenveld van 't laatste rugsegment langgerekt trapeziumvormig en dwarsgerimpeld. 10—13 mM.

Fig. 98.
Clypeus van
C. labiata ♀
van voren en
van terzijde.

4. *C. labiata* F.

b. Het vrije deel van den clypeus trapeziumvormig, aan het eind het smalst. Segment 1—5 met witachtige in 't midden afgebroken banden. Pooten roestgeel. Middenveld van 't laatste rugsegment driehoekig met afgeronden top. 9—12 mM.

3. *C. interrupta* PANZ.

Fig. 99.
Clypeus van
C. interrupta ♀
van voren en
van terzijde.

- 5a. Eindrand van den clypeus duidelijk over de geheele breedte boogvormig uitgerand 6
b. Eindrand van den clypeus niet, of alleen in 't midden uitgerand; ongeveer $\frac{1}{4}$ deel steekt vrij vooruit 7

¹⁾ In deze tabel korthedshalve gebruikt voor het min of meer vooruitstekende middendeel van den clypeus.

6a. Clypeus sterk gewelfd, naar 't eind versmald en halfcirkelvormig uitgerand. Segment 1 meestal met kleine gele zijvlekjes, 2 met afgebroken band, 3—5 met in 't midden versmalde banden. Pooten roestgeel, vóór- en middenschenen geel, dijen aan de basis zwart. 9—12 mM.

7. C. quinquefasciata Rossi.

b. Clypeus weinig gewelfd en slechts flauw, maar over de geheele breedte uitgerand. De gele band op segment 2 is wel tweemaal zoo breed als de beide volgende. Pooten geel, dijen grootendeels zwart, achterdijen aan de basis geel. Middelste buiksegmenten geel geteekend. 9—11 mM.

5. C. quadricincta PANZ.

Fig. 101.
Clypeus en
laatste tergiet
van
C. arenaria ♀.

Fig. 103.
Laatste tergiet
van
C. 4-fasciata ♀.

7a. Middenveld van 't laatste rugsegment bijna rechthoekig. Clypeus aan het eind nooit uitgerand. Achterlijf grover gestippeld (stippels bij een normaal ex. op het 2de segment 45—60 μ in doorsnee). Thorax rijk geel geteekend; meestal het pronotum, achterschildje en zijvlekken op het middensegment. Alle segmenten met gele band. Segment 2 met breeden, in 't midden diep uitgeranden band, 1 met groote gele zijvlekken of uitgeranden band, middelste buiksegmenten meestal aan de de zijden geel geteekend. Basis der vóór- en middendijen en uiteinde der achterdijen zwart. Metatarsus der achterpooten meestal geel. Forsche gewone soort. 13—16 mM. **1. C. arenaria** L.

b. Middenveld van het laatste rugsegment afgerond driehoekig. Clypeus aan het eind soms (maar dan alleen in 't midden) uitgerand. Achterlijf fijner gestippeld (stippels op het tweede segment 30—45 μ). Thorax niet geel geteekend, hoogstens het pronotum met gele vlekjes. Segment 1 zwart, 2—5 met smalle gele banden; buik zwart. Alle dijen zwart, behalve aan de knieën. Metatarsus der achterpooten meestal bruinzwart. Kleinere, zeldzamere soort. 11—13 mM.

6. C. quadrifasciata PANZ.

Fig. 100.
Clypeus van
C. 5-fasciata ♀
van voren en
van terzijde.

Fig. 102.
Clypeus van
3 ex. van
C. 4-fasciata ♀
(overgang van
recht tot
ingesneden).

1. C. arenaria ¹⁾ L. — SCHLETTERER, pag. 413.

♂ Eind Juni—Aug. op *Pastinaca*, *Reseda*, *Achillea*, *Cirsium arvense*, *Eryngium planum*, *Cuscuta*, *braam*.

♀ Juli—Sept. op *Cirsium arvense*, *Achillea*, *Jasione*, *Angelica*. In zandstreken bij dennebosschen de gewoonste soort.

- I. Glimmen (Gr.).
- II. Avereerst; Welsum, Epe, Vaassen, Apeldoorn, Elspeet, Brummen, Dieren, Arnhem, Wolfheze, Amerongen, Elst; Amersfoort, Leersum, Driebergen, Doorn, Huister Heide, Bilthoven, Gooi, Amsterdam (Hortus).
- III. Texel, Leiden, Loosduinen. Uit de duinstreek verder geen gegevens, onderzoek naar de Schoorlsche bosschen gewenscht.
- IV. Bergen op Zoom, Breda, Tilburg, Oisterwijk; Mook, Nijmegen, Belfeld.
- V. Z-L. geen gegevens.

B. ADLERZ, 1903, pag. 66—68; THIJSE, D.L.N. V, pag. 182—187 behandelt de leefwijze uitvoerig; ALFKEN, 1914.

C. arenaria bouwt meestal in kolonies, bij Amersfoort en Vaassen vond ik 20—40 nesten bijeen; graaft diepe schachten met zijgangen in den grond; vangt en verlamt bijna uitsluitend snuitkevers, per cel 8—28 stuks al naar gelang van de grootte. Ik vond vooral *Brachyderes incanus*, zeldzamer *Strophosomus rufipes*, *Otiorhynchus singularis*; één nest met *Neliocarus (Strophosomus) lateralis* bij Breda. ALFKEN vermeldt: *Otiorhynchus*, *Tany-mecus*, *Cneorhinus* en *Lepyrus*soorten. Als parasiet trof ik overal de prachtige goudwesp *Hedychrum nobile*, en een sluipvlieg *Miltogramma intricata*. De nestingang blijft bij afwezigheid der wesp open, ze kan dus met de prooi rechtstreeks naar binnen vliegen.

¹⁾ lat. arenarius = op zand levend.

2. C. emarginata¹⁾ PANZ. — SCHLETTERER, pag. 378.

Mijn eenig ex. ving ik 15 Juni bij Breda op *Aegopodium*. De soort wordt voor 't aangrenzend gebied (N.W.-Duitschland, Westfalen, België) niet vermeld, wel voor Engeland.

B. FERTON (1905, pag. 65) vond als prooi graafbijen, vooral *Halictus*, maar ook *Prosopis* en *Andrena*, en nam waar, dat de wesp een gevangen *Halictus* uitzoog (Vgl. *Philanthus*!). Volgens FERTON (1910, pag. 154) is de prooi, die het eerst in de cel gelegd wordt een groot exemplaar, de volgende zijn veel kleiner. Voor zoover bekend, voeden alle soorten van deze groep hun larf met graafbijen. (Vgl. *C. rybyensis*!).

3. C. interrupta²⁾ PANZ. — SCHLETTERER, pag. 433.

♀♂ bij Dieren gevangen (*Koornneef*). Wordt niet opgegeven voor N. W.-Duitschland en Westfalen; SCHLETTERER (1887) vermeldt ze voor België, E. DUBOIS (1921) echter niet meer. Ze komt volgens SAUNDERS (1896) in Engeland voor; zijn beschrijving kan echter zonder bezwaar op de algemeene *C. quinquefasciata* Rossi slaan, daar hij noch de teekening, noch het vrije kopschild noemt. Daarentegen wijzen de woorden: „clypeus raised, the raised portion slightly narrowed and convex towards the apex, which is semi-circular emarginate” op *quinquefasciata* Rossi. Zie naschrift.

Als prooi vind ik *Strophosomus* vermeld.

4. C. labiata³⁾ F. — SCHLETTERER, pag. 442.

Mijn eenig ex. ving ik bij Breda (29-6-'10) op *Achillea*. De soort wordt opgegeven voor Arnhem, Ede en Gooi. Komt voor in N. W.-Duitschland, (Juni—Sept. op *Calluna* en *Jasione*), Westfalen (Aug.—Sept. op *Thijm* en *Daucus*; België (Juli—Sept.).

B. NIELSEN (1900, pag. 267); ADLERZ (1903, pag. 70); NIELSEN (1907, pag. 27); ALFKEN (1914, pag. 281). Laatstgenoemde vermeldt als prooi snuitkevers (*Otiorynchus* en *Apion*-soorten). Verder *Adoxus* (*Bromius*) *obscurus*, die tot de haantjes behoort, en *Haltica* (*aardvloer*).

ALFKEN ontnam aan een *C. labiata* de larve van een wants!

5. C. quadricincta⁴⁾ PANZ. — SCHLETTERER, pag. 426.

No. 505 der *Bouwstoffen*: bij Utrecht; 2 ♀ Brummen (v. Vollenh.). Mijn eene ex. ♂ ving ik bij Breda (20 Juni '07) op *Rhus cotinus*, het andere bij Tilburg op *Achillea*. In 't Gooi niet zeldzaam. Bij het ♀ is de buikzijde niet geel geteekend volgens SCHLETTERER; volgens DUBOIS, pag. 212, wel. De twee ♂, die ik ving, hebben gele banden op buiksegment 2, 3 en 4. Ontbreekt in de lijsten van N.W.-Duitschland, en Westfalen. In België zeldzaam Juni—Aug., in Frankrijk vrij gewoon (BERLAND, pag. 60).

FERTON (1901, pag. 109; 1905, pag. 65; 1910, pag. 154). In de *Notes détachées* 1901 en 1910 geeft FERTON als auteursnaam LATREILLE, in die van 1905 PANZ. Nest zoowel in leem- als in zandgrond. Als prooi worden kleine snuitkevers vermeld, o.a. *Apion*, *Bruchus*, *Polydrosus* en *Sitona*.

6. C. quadrifasciata⁵⁾ PANZ. — SCHLETTERER, pag. 425.

Schijnt iets vroeger te verschijnen dan *arenaria*. Men verwarre donker gekleurde ♂ van *arenaria* niet met deze soort!

♂ 3 Juni—17 Juni op *Frangula alnus*, en *Chaerophyllum temulum*.

♀ eind Juni—Augustus op *Aegopodium* en *Angelica*.

I. Zuidlaren.

II. Hellendoorn; Vaassen, Winterswijk; Amersfoort, Bilthoven, Laren, Bussum, Baarn.

III. Duinstreek geen gegevens.

IV. Oisterwijk, Mook.

V. Z.-L. geen gegevens.

B. NIELSEN (1900, pag. 267) vond kolonies van deze soort in een vastgetreden pad, prooi snuitkevers, circa 7 ex. per cel, nl. *Phyllobius maculicornis* en *Polydrosus argentatus* en *cervinus*. ADLERZ (1903, pag. 68—69) vond per cel 15—18 kleine snuitkevers. In 't begin van den zomer voornamelijk *Anthonomus varians* F., in den nazomer bijna uitsluitend *Polydrosus fulvicornis* F. In Frankrijk vond du Buisson *Dorytomus* en *Polydrosus im-*

¹⁾ lat. emarginatus = uitgerand; ²⁾ lat. interruptus = afgebroken. ³⁾ lat. labiatus = door de lip (hier clypeus) gekenmerkt. ⁴⁾ lat. quadricinctus = met 4 banden. ⁵⁾ lat. quadrifasciatus = met 4 banden.

pressifrons. De mededeeling van FABRE (overgenomen door ANDRÉ en DUBOIS (1921), dat hij deze soort een graafwesp zag vangen, berust denkkelijk op een vergissing, daar voor zoover bekend, alleen de soorten van de groep *rybyensis* (buik-segment 2 met halfcirkelvormige verhevenheid) aculeaten vangen.

7. *C. quinquefasciata* ¹⁾ Rossi. — SCHLETTERER, pag. 428.

♂ Einde Juni—Aug. op *Cirsium arvense*, *Achillea*, *Daucus*; éénmaal op *Vicia cracca*.

♀ Juli—begin Sept. op *Cirsium arvense*, *Jasione*, *Achillea*, *Daucus*, *Thymus*.

I.

II. Ruurlo; Bilthoven, Gooi.

III. geen gegevens.

IV. Breda, Mook.

V. Schin op Geulle, Wijlre, Epen.

B. ADLERZ (1903, pag. 70) vond de nesten in los zand; de prooi bestond uit snuitkevers: *Apion curvipes*, *Sitona sulcifrons*, *Tychius tomentosus*.

LE CHEVALIER (1924) zag deze soort aspergehaantjes (*Critocoris asparagi*) vangen, wat nogal afwijkt.

8. *C. rybyensis* ²⁾ L. — SCHLETTERER, pag. 375.

Door de halfcirkelvormige verhevenheid op buiksegment 2 en de prooi (graafbijen) onderscheiden zich deze soort en *C. emarginata* van de keverdooders.

♂ Midden Juni—Sept. op *Rubus*, *Jasione*, *Potentilla atro-sanguinea*, *Cirsium arvense* en *Cirsium integrifolium*.

♀ Juli—Sept. op *Rubus*, *Achillea*, *Hypochoeris*, *Aegopodium* en *Armeria*.

I.

II. Deventer; Apeldoorn, Brummen, Dieren, de Steeg, Doorn, Vechten, den Dolder, Bilthoven, Laren.

III. geen gegevens.

IV. Breda, Tilburg, Mook, Nijmegen, Belfeld.

V. Valkenburg, Schin op Geulle, Wijlre, Gulpen.

B. Uitvoering bij MARCHAL (1887, pag. 27—60); ADLERZ (1903, pag. 66) en FERTON (1905, pag. 65).

Deze graafbijdooder graaft zelf nesten in den grond en gebruikt ook misschien bestaande nestgangen van graafbijen, die hij daaruit verdrijft. Ik betrapte eens een ♀, dat een *Colletes* bij den ingang van haar nest lastig viel. Vangt solitaire bijen, vooral *Halictus*, ook *Prosopis*, *Panurgus* en *Rhopites*, gewoonlijk 5—7 stuks per cel, welk aantal tot 13 kan stijgen. Ze zuigt soms haar prooi uit; om bij den honingvoorraad te komen bijt ze een gat in den hals, richt zich op en rust op de achterpooten, het achterlijf en de vleugels. Van *Halictus* worden o.a. genoemd: *rubicundus*, *leucozonius*, *maculatus*, *albipes*.

Parasieten: *Hedychrum nobile*, bij Hannover ook *H. gerstäckeri* en de sluipvlieg *Metopia leucocephala*.

Naschrift bij de correctie. Dr. O. W. RICHARDS was zoo vriendelijk, de *C. interruptus* van de collectie SAUNDERS in het Britsch Museum te onderzoeken. Hij bevond, dat wijlen Rev. F. D. MORICE de *interruptus*-exemplaren reeds als *quinquefasciatus* Rossi had geëtiketteerd. *C. interruptus* Panz. komt dus niet in Engeland voor.

(Wordt vervolgd).

B. E. BOUWMAN.

Fig. 104. *C. rybyensis* ♀ met nestinhoud bestaande uit 5 graafbijtjes (*Halictus*).

¹⁾ lat. quinquefasciatus = met 5 banden. ²⁾ Afleiding?